

Република Србија
Повереник за информације
од јавног значаја и заштиту
података о личности
Служба Повереника
Сектор за жалбе и извршења у
области
приступа информацијама

Тел: +381 (0) 11 3408 900
Факс: +381 (0) 11 3343-379
Булевар краља Александра 15
11000 Београд
office@poverenik.rs
www.poverenik.rs

Број: 071-11-4870/2026-03

Датум: 12.06.2026. године

Кендо савез Србије
-лице овлашћено за поступање по захтевима
за приступ информацијама од јавног значаја-

11000 Београд

У прилогу Вам достављамо решење Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности број: 071-11-4870/2026-03 од 12.06.2026. године.

С поштовањем,

В.Д. ПОМОЋНИЦЕ
ГЕНЕРАЛНОГ СЕКРЕТАРА
Славољупка Павловић

Број: 071-11-4870/2026-03

Датум: 12.06.2026. године

Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, у поступку по жалби коју је изјавио _____ из Лесковца, _____, преко пуномоћника _____, адвоката из Лесковца, _____, због непоступања Кендо савеза Србије у Београду по његовом захтеву за приступ информацијама од јавног значаја поднетом 15.04.2026. године, на основу члана 35. став 1. тачка 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС“, бр. 120/04, 54/07, 104/09, 36/10 и 105/21), а у вези са чланом 4. тачка 22. Закона о заштити података о личности („Службени гласник РС“, број 87/18), као и члана 1, 2, 4, 23. и члана 24. став 1. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и члана 6, 7, 87. став 2. и 167. став 2. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/2016, 95/2018-аутентично тумачење и 2/23 – одлука УС), доноси:

РЕШЕЊЕ

I Одбија се, због заштите права и правних интереса трећих лица, као и због заштите јавног интереса, односно због недостатка јавног интереса-интереса јавности да зна, као неоснована, жалба коју је изјавио _____ Лесковца, преко пуномоћника _____, адвоката из Лесковца, због непоступања Кендо савеза Србије у Београду, по његовом захтеву за приступ информацијама од јавног значаја поднетом 15.04.2026. године.

II Одбија се захтев _____ из Лесковца, за накнаду трошкова поступка, као неоснован.

Образложење

_____ из Лесковца (у даљем тексту: И.Ц.), као тражилац информација, изјавио је преко пуномоћника _____, адвоката из Лесковца, дана 19.05.2026. године жалбу Поверенику због непоступања Кендо савеза Србије у Београду, по његовом захтеву за приступ информацијама од јавног значаја поднетом 15.04.2026. године. Предложио је да Повереник усвоји жалбу и омогући му приступ траженим информацијама, истичући при том трошковник за састав жалбе од стране адвоката у износу од 55.000,00 динара. У прилогу је достављена копија предметног захтева, као и пуномоћје за заступање.

Поступајући по наведеној жалби Повереник је исту доставио органу власти ради изјашњења.

По разматрању жалбе и осталих списа овог предмета, донета је одлука као у диспозитиву решења из следећих разлога:

Опште је позната околност да је у Републици Србији почев од друге половине 2022. године дошло до изразито високог пораста броја случајева у којима циљ коришћења права на приступ информацијама од јавног значаја није остваривање смисла и духа Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, односно остваривање интереса права јавности да зна, већ се ово право користи у циљу остваривања личних, нечасних интереса појединаца који се, пре свега, огледа у томе да поједина лица желе да остваре материјалну корист кроз наплату трошкова поступка,

прво у поступку по жалби пред Повереником, а потом и у управном спору пред Управним судом. У најкраћем смислу речено, ово се чини тако што се подноси масован број захтева за приступ информацијама који се вештачки умножавају, а потом се исто чини подношењем жалби Поверенику, односно тужби Управном суду. Та лица се при томе служе најразличитијим процесним манипулацијама у циљу отежавања рада органа јавне власти и њиховог онемогућавања да у року реше огроман број вештачки умножених предмета.

Према оци Повереника, фактори који су допринели оваквом стању су брисање института злоупотребе права на слободан приступ информацијама од јавног значаја, који је био прописан чланом 13. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС“ бр. 120/04, 54/07, 104/09, 36/10) и став Управног суда Републике Србије заузет на 105. седници свих судија Управног суда у Београду, одржаној дана 21.06.2022. године, којим је утврђено да су органи јавне власти дужни да надокнаде трошкове заступања од стране адвоката жалиоцима у случају када Повереник утврди да је жалба основана.

Наиме, пре 2022. године, у периоду од 2015. године до 2021. године, дакле пре него што је право на приступ информацијама од јавног значаја почело да се у огромним размерама користи на штетан начин, противно суштини, сврси и циљу због кога је то право установљено, просечан број жалби који се изјави Поверенику на годишњем нивоу од стране свих жалилаца из Републике Србије износио је 3.627,28 жалби, док је почев од друге половине 2022. године, а након брисања института злоупотребе права на слободан приступ информацијама од јавног значаја и измене става Управног суда, дошло до вишеструког увећања броја жалби изјављених Поверенику уз учешће адвоката, за које се може закључити да су изјављене искључиво из личних интереса у циљу наплате трошкова поступка, односно да би се „извукао“ новац из буџета, а не у интересу права јавности да зна. Наиме, имајући у виду да је у 2022. години Поверенику изјављено 9.212 жалби, у 2023. години 16.711 жалби, у 2024. години 10.914 жалби, у 2025. години 8.802 жалбе, и у периоду од 01.01.2026. године закључно са 31.05.2026. године, односно за пет месеци 3.261 жалба, наспрам податка да је просечан број жалби свих жалилаца на годишњем нивоу, у периоду од 2015. године до 2021. године износио 3.627,28 жалби, јасно је да је дошло до прогресивног раста броја изјављених жалби. Пажљивом анализом праћења трендова у области приступа информацијама (све информације доступне у годишњим извештајима Повереника на његовој званичној интернет презентацији) несумњиво се закључује да је драстичан пораст броја предмета у области приступа информацијама, почев од друге половине 2022. године, последица чињенице да поједина лица ово право користе не зато што су им информације стварно потребне, већ искључиво из нечасних, лукративних мотива.

При томе, треба имати у виду и чињеницу да би број изјављених жалби био неспорно већи да Повереник у одређеном броју случајева, као и у конкретном, није препознао да се право на приступ информацијама од јавног значаја користи противно својој суштини, сврси и циљу због кога је установљено, и почео да доноси решења којима се одбијају жалбе појединих жалилаца због заштите права и правних интереса трећих лица, као и због заштите јавног интереса, односно због недостатка јавног интереса-интереса јавности да зна.

Анализом података у Информационом систему Повереника утврђено је да је једно физичко лице-грађанин, у просеку на годишњем нивоу, 2015. године поднело 2,27 жалби Поверенику, 2016. године 2,33, 2017. године 2,33, 2018. године 2,24, 2019. године 4,54, 2020. године 2,57, 2021. године 3,16, 2022. године 9,2, 2023. године 10,24, 2024. године 5,9, 2025. године 5,32, 2026. године закључно са 31.05.2026. године 3,09. Такође, почев од 2022. године дошло је до спорног повећања броја жалби изјављених преко пуномоћника који подносе Поверенику по неколико стотина жалби. Илустрације ради до 2022. године од свих изјављених жалби Поверенику на годишњем нивоу у просеку је изјављивано 9,7% жалби уз учешће адвоката, да би у 2023. години у односу на укупан број изјављених жалби уз учешће адвоката било изјављено 82,82 % жалби, у 2024. години 68,59 %, у 2025. години 63,05 %, а у 2026. години закључно са 31.05.2026. године, 52,41 %, при чему додатно треба имати у виду да би тај проценат био и виши, као што је

већ наведено, да Повереник није „зауставио“ поједине адвокате и њихове „клијенте“ одбијајући жалбе због заштите јавног интереса.

Дакле, од последњих измена и допуна Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, који је ступио на снагу 16.11.2021. године, а почео да се примењује 17.02.2022. године и измене става Управног суда, примећено је драстично повећање случајева коришћења права које наведени закон признаје на начин који је противан суштини, сврси и циљу због кога је то право установљено, на штетан начин. Због тога лица којима су информације од јавног значаја заиста неопходне како због обављања свог посла нпр. новинари, удружења грађана и сл. не могу брзо и ефикасно остварити своје право на приступ информацијама од јавног значаја, битним и за друштво у целини, због чега се све мање обраћају Служби Повереника. Илустрације ради, до 31.12.2021. године, односно пре 01.01.2022. године, просек новинарских жалби у односу на укупан број свих изјављених жалби на годишњем нивоу износио је 9,35%, током 2022. године тај проценат је пао на 2,39%, 2023. године на 1,56 %, у 2024. години износи 1,68%, у 2025. години 1,88 %. У 2026. години закључно са 31.05.2026. године, тај проценат износи 3,86%, што је скоро два и по пута мање од некадашњег годишњег нивоа до 2022. године. Повереник наведену илустрацију даје из разлога што права прописана Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја представљају важан механизам у раду новинара; новинари по природи свог посла извештавају о темама и питањима која су од значаја за ширу јавност и где извесно по природи ствари постоји јак интерес јавности да зна.

Повереник истиче да је и поред напора који улажу запослени у Служби Повереника да се у прописаним роковима одлучи по изјављеним жалбама и упркос великом броју решених предмета, објективно немогуће савладати све већи прилив жалби који у периоду од јануара до дана када је урађен пресек (31.05.2026. године), односно за пет месеци, износи 3261 жалба, при чему је годишњи просек свих изјављених жалби пре почетка масовног коришћења права супротно његовој сврси био 3.627,28, а који прилив је последица чињенице да је огроман број захтева и жалби поднет искључиво ради остваривања личне материјалне користи, а не ради остварења јавног интереса – интереса јавности да зна.

Увидом у Информациони систем Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности (пресек стања урађен закључно са 31.05.2026. године) утврђено је да су два жалиоца В.Б. и И.Ц, преко истог пуномоћника адвоката из Љссковца изјавили жалбе и то: В.Б. у периоду од 12.07.2023. године до 05.12.2023. године (односно за мање од пет месеци) – 244 жалбе и И.Ц. у периоду од 06.04.2026. године до 21.05.2026. године, односно за месец и по дана – 218 жалби, односно да су жалиоци преко адвоката , изјавили укупно 462 жалбе, при чему, како је наведено, једно физичко лице – грађанин, на годишњем нивоу, изјави не више од 10 жалби.

Анализом понашања жалилаца и њиховог пуномоћника, не може се говорити о убичајеном односу на релацији клијент – адвокат, кад странка ангажује пуномоћника из реда адвоката да би је заступао пред органима власти у неком правном уређеном поступку, нити се анализом изјављених жалби и поднетих захтева може утврдити систематичност и заинтересованост за коју би се реално могло очекивати да постоји приликом подношења захтева, уколико неко подноси захтеве зато што су му информације заиста потребне и у циљу остварења и заштите интереса јавности да зна и остварења слободног демократског поретка и отвореног друштва (чл. 1. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја), већ да је реч о извесним нечасним мотивима именованих жалилаца и њиховог пуномоћника, који једно од основних људских права свих грађана (право на приступ информацијама у поседу органа јавне власти) користе само ради остваривања одређене имовинске користи на терет буџета Републике Србије.

Повереник најпре указује да је у својим ранијим одлукама мериторно и појединачно одлучивао о жалбама жалиоца В.Б. „заступаног“ од стране адвоката , али је посматрајући целокупно понашање и деловање именованог жалиоца, као и жалиоца И.Ц, кога, заступа исти пуномоћник, нашао да сада њихове

жалбе треба одбијати због заштите јавног интереса, односно да није оправдано дозволити континуиран наставак таквог понашања, јер се тиме у значајној мери шкоди јавном интересу који се огледа у томе да сви жалиоци имају једнака права и могућности да остваре своја права и да се јавним новцем и јавним средствима мора законито, савесно и сврсисходно располагати.

У наставку ће Повереник указати на који начин именовани жалиоци, који имају истог пуномоћника, адвоката _____, користе исти образац понашања, односно легитимна средства (захтев за приступ информацијама и жалба Поверенику) у сврхе које су супротне смислу и духу закона, а све то у циљу прибављања материјалне користи, а не ради остваривања јавног интереса (права јавности да зна).

Наиме, у прилог томе да се право на приступ информацијама од јавног значаја користи у сврхе које су супротне смислу и духу закона, а ради остваривања материјалне користи кроз наплату трошкова поступка (како у поступку по жалби пред Повереником, тако и у управном спору пред Управним судом) говори чињеница да је жалилац В.Б. током 2023. године, Педагошком факултету у Врању, Универзитета у Нишу и Технолошком факултету Универзитета у Новом Саду поднео, у само једном дану, по 10 различитих захтева за приступ информацијама од јавног значаја, као и, у само једном дану, 11 захтева Агрономском факултету Универзитета у Чачку, да би након тога, преко пуномоћника, изјавио истог дана по 10 односно 11 жалби Поверенику због „ћутања“ односно непоступања сваког од наведених факултета по сваком појединачном захтеву за приступ информацијама од јавног значаја, опредељујући трошкове за састав сваке појединачне жалбе у износу од по 49.500,00 динара, иако је могао да поднесе само по један захтев сваком од тих органа власти, те последично томе, изјави по једну жалбу Поверенику. О предметним жалбама Повереник је одлучио решењима број: 071-11-13944/2023-03 од 20.12.2023. године, 071-11-10055/2023-03 од 01.12.2023. године и 071-11-9944/2023-03 од 30.11.2023. године, којима је спојио поступке по тим жалбама, имајући у виду да су жалбе изјављене због непоступања истог органа власти по захтевима истог тражиоца за приступ информацијама од јавног значаја.

Идентичан образац понашања у 2026. години користи и жалилац И.Ц. преко истог пуномоћника _____ адвоката из Лесковца, изјављујући Поверенику, између осталог, 45 жалби против Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Србије. Наиме, жалилац И.Ц. се претходно обратио захтевима за приступ информацијама од јавног значаја различитим филијалама и испоставама у оквиру исте филијале Фонда на територији Републике Србије, упркос томе што поменуте филијале, као и испоставе, представљају организационе јединице једног истог органа власти (у конкретном случају Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање у Београду), иако је жалилац могао једним захтевом да се обрати наведеном органу власти и затражи информације о свакој од филијала органа власти, а не да подноси захтеве свакој од филијала и испостава понаособ, на тај начин беспотребно умножавајући број поднетих захтева, а након тога, преко именованог пуномоћника и број изјављених жалби Поверенику, опредељујући трошкове поступка за састав сваке појединачне жалбе у износу од по 55.000,00 динара. Да су жалиоцу стварно потребне затражене информације извесно би му било лакше да их све има прегледно на једном месту кроз један захтев и тако би лакше испратио да ли је добио све потребне информације из свих филијала и испостава Фонда.

Оваква ситуација је забележена у предметима: Филијала Бор – 071-11-3318/2026-03; испостава Неготин 071-11-3321/2026-03; испостава Мајданпек – 071-11-3322/2026-03 и испостава Кладово - 071-11- 3324/2026-03; Филијала Врање - 071-11-3497/2026-03; испостава Трговиште - 071-11-3434/2026-03; испостава Бујановац - 071-11-3435/2026-03; испостава Сурдулица - 071-11-3436/2026-03; испостава Владичин Хан - 071-11-3499/2026-03; испостава Босилеград - 071-11-3519/2026-03 и испостава Препево - 071-11-3530/2026-03; филијала Зајечар - 071-11-3385/2026-03; испостава Књажевац – 071-11-3382/2026-03 и испостава Бољевац – 071-11-3391/2026-03; Филијала Ваљево – 071-11-3522/2026-03; испостава Уб – 071-11-3527/2026-03 и испостава Лајковац – 071-11-3529/2026-03. Осим тога, имајући у виду да је жалилац И.Ц. поднетим захтевима тражио, између осталог и увид у документа која садрже тражене информације, а с обзиром да је

закључно са 31.05.2026. године изјавио 218 жалби против 171 различитих органа власти, поставља се питање како би жалилац успео да обиђе све органе јавне власти на територији целе Републике Србије, којима се обратио предметним захтевима за приступ информацијама од јавног значаја, и изврши увид у тражена документа.

Наиме, иако је жалилац слободан да изабере да ли ће поднети један захтев у коме ће затражити више информација или ће сваку информацију тражити посебним захтевом од једног истог органа, у конкретном случају, имајући у виду број поднетих захтева и жалби, као и целокупно понашање именованих странака, тј. жалилаца у поступцима који се воде пред Повереником, јасно се може закључити да је намера жалилаца, који имају истог пуномоћника (адвоката), да се вишеструко умножи како број захтева, тако и број жалби, те да се на тај начин оптерете како првостепени орган, тако и Повереник, као другостепени орган у поступку остваривања права на приступ информацијама, ради остваривања личне, материјалне користи.

Дакле, жалиоци, преко истог пуномоћника користе законом дозвољена средства на нечастан начин да би издејствовали наплату трошкова поступка, а што није у духу Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Из оваквог деловања именованих жалилаца, који имају истог адвоката, јасно је да се, у конкретном случају, не може говорити о уобичајеном односу на релацији клијент – адвокат, већ да ангажовање два жалиоца, која „заступа“ именовани адвокат, има за циљ остварење личне односно материјалне користи, а не остваривања права јавности да зна.

У прилог томе да не постоји стварна заинтересованост жалилаца за траженим информацијама које су предмет захтева, већ да је циљ да се на сваки достављени одговор изјави жалба Поверенику, указује и чињеница да је жалилац В.Б. односно његов пуномоћник, у току 2023. године изјављивао и очигледно неосноване жалбе, односно у жалбама изјављеним током 2023. године наводио је да орган јавне власти није доставио информације тражене захтевом, односно да тражиоцу информације нису достављене копије докумената из којих се тражене информације могу сазнати, иако је из списка предмета несумњиво утврђено да је орган власти жалиоцу доставио све информације тражене предметним захтевима, из ког разлога је Повереник донео решења којима је одбио жалбе као неосноване (примери таквог понашања су у предметима број: 071-11-14177/2023-03 и број: 071-11-13778/2023-03). Илустративан пример сличног понашања је и у предмету 071-11-13778/2023-03, где је жалилац В.Б. у жалби изјављеној преко адвоката из Лесковца, навео да се орган власти у одговору „само позвао на одређени копто, у који тражилац нема увид“, при чему је увидом у ожалбени одговор утврђено је да му је орган власти, у прилогу истог, доставио копије докумената који садрже тражене информације и истовремено га обавестио о времену и месту вршења увида у документа која садрже тражене информације. Даље, и у жалби изјављеној преко именованог пуномоћника, у предмету бр. 071-11-12898/2023-03, именовани жалилац је навео да је да му није омогућен увид у документацију, иако му је орган овласти поводом тог захтева послао обавештење у коме је навео да одређеног дана, у одређено време, може извршити увид у тражена документа. Такође, у предмету 071-11-14177/2023-03, жалилац В.Б. је навео да му орган власти није доставио копије докумената из којих се могу сазнати тражене информације, иако га је орган власти ожалбеним одговором обавестио да му, у прилогу, доставља тражену документацију којом располаже, као и да не поседује део тражених информација, из ког разлога му и не може обезбедити копије истих. Исти образац понашања утврђен је и у предметима 071-11-15015/2023-03, 071-11-15009/2023-03, 071-11-14741/2023-03 и 071-11-14738/2023-03 у којима су жалбе изјављене, како је наведено, јер органи власти, у конкретном случају, центри за социјални рад у Републици Србији, тражиоцу нису доставили информације тражене поднетим захтевима, а увидом у ожалбене одговоре утврђено је да су центри за социјални рад, поменути одговорима, тражиоца обавестили да не поседују тражене информације.

Из наведеног понашања именованог жалиоца и његовог пуномоћника, јасно се може закључити да, с обзиром на количину примљене документације, они нити читају нити анализирају примљену документацију и информације које достављају органи јавне власти, већ жалбе изјављују само да би их изјавили, без обзира да ли су основане или

нису, па их тако изјављују због недостављања копије докумената иако је копија тражених докумената достављена или је орган власти обавестио жалиоца да не располаже траженим информацијама, или жалбе изјављују из разлога што орган власти није омогућио увид, иако је обавештен о времену и месту увида у тражену документацију.

На околност да не постоји заинтересованост жалиоца за информацијама које су предмет захтева, већ да је циљ да се „вештачки“ умножи број изјављених жалби Поверенику, указује и чињеница да жалилац В.Б. односно његов пуномоћник изјављују жалбе због непоступања органа власти по захтевима за приступ информацијама од јавног значаја, иако предметни захтеви нису ни поднети на адресу органа власти против кога је жалба изјављена. Тако је у предмету 071-11-11932/2023-03 у прилогу жалбе достављен доказ да је захтев поднет Математичком факултету у Приштини, а жалба је изјављена због непоступања Медицинског факултета у Приштини, док је у предмету 071-11-15152/2023-03 жалилац изјавио жалбу због непоступања Ловачког удружења «Фазан» по његовом захтеву за приступ информацијама од јавног значаја, за који, ни након дописа Повереника да достави доказ да је захтев поднет Ловачком удружењу «Фазан» није доставио доказ о подношењу, односно по допису није поступио, иако му је исти уредно уручен.

Даље, сличан образац понашања види се и кроз деловање другог жалиоца И.Ц. „заступаног“ од истог пуномоћника, адвоката из Лесковца, у 2026. години.

Наиме, жалилац И.Ц. је, преко пуномоћника, у предмету бр. 071-11-3112/2026-03 изјавио жалбу наводећи да га орган власти није обавестио о поседовању тражене информације нити му је омогућио увид у документ који садржи тражену информацију, достављајући у прилогу жалбе ожалбени акт из кога се неспорно утврђује да га је орган власти обавестио о поседовању тражених информација, наводећи да увид у документа која садрже тражене информације може извршити у одређеном периоду у службеним просторијама органа јавне власти. Такође, и у предметима: 071-11-3093/2026-03; 071-11-3103/2026-03; 071-11-3106/2026-03; 071-11-3113/2026-03; 071-11-3117/2026-03 и 071-11-3121/2026-03 жалилац И.Ц. преко пуномоћника, изјављује жалбе против одговора органа јавне власти наводећи, између осталог, да му није омогућен увид у документа која садрже тражене информације, иако је у ожалбеним одговорима наведено време и место вршења увида. Даље, у предмету 071-11-3123/2026-03, жалилац И.Ц. је у жалби, изјављеној преко пуномоћника, навео да га орган власти није обавестио о поседовању тражених информација, иако је орган јавне власти ожалбеним актом обавестио тражиоца да не поседује тражене информације. Осим тога, у предмету 071-11-3098/2026-03 исти жалилац је у жалби навео да га орган власти није обавестио да ли поседује тражене информације, нити му је омогућио увид у исте, нити му је доставио копије тражених информација, иако је увидом у одговор органа власти утврђено да је у прилогу ожалбеног одговора тражиоцу доставио копије докумената који садрже тражене информације, као и да га је обавестио о времену и месту вршења увида, односно да је у конкретном случају право на приступ информацијама од јавног значаја у потпуности остварено.

Осим тога, у поменутом, као и у другим жалбама жалиоца И.Ц. изјављеним преко пуномоћника адвоката из Лесковца, уобичајена је паушална формулација да су жалбе изјављене и из разлога што „орган јавне власти није одговорио у форми решења“, иако је орган власти у обавези да о захтеву одлучи решењем само када исти одбија, јер су испуњени услови за ограничавање права на приступ информацијама од јавног значаја у складу са законом, али не и у ситуацији када по захтеву поступа на начин да тражиоца обавештава о поседовању тражених информација, о времену и месту вршења увида или када му доставља копије докумената који садрже тражене информације (као што је у случај у наведеним предметима).

Повереник наглашава да су примери конкретних предмета дати само илустрације ради, али су описане ситуације видљиве и у другим предметима формираним по жалбама жалиоца В.Б. и И.Ц. поднетим преко именованог адвоката.

Такође, индикативно је што се именовани жалиоци, чији је пуномоћник неретко обраћају баш центрима за социјални рад (укључујући и Центар на територији АП Косово и Метохија који ради под отежаним околностима), као и ловачким удружењима, за које органе власти се зна да имају најмање организационих, техничких и материјалних капацитета и ресурса.

Дакле, јасно је да циљ подношења мноштва појединачних захтева органима власти који су и иначе у најтежој материјалној ситуацији и имају најмање људских и материјалних капацитета и ресурса (центри за социјални рад, ловачка удружења и сл.) којима је тражено, између осталог, достављање копије докумената који садрже тражене информације, а након тога подношење жалби на сваки добијени одговор или због тога што је орган власти пропустио да достави копију документа, иако је копија достављена, или се орган власти изјаснио да не поседује тражене информације, те последично томе, ни копију докумената у којима су исте садржане, или жалбу изјављује због тога што му није омогућен увид иако је исти омогућен, није ради остварења и заштите интереса јавности да зна и остварења слободног демократског поретка и отвореног друштва, већ да би се „вештачки“ умножио број поднетих захтева, а касније и број изјављених жалби Поверенику, оспоравањем сваког добијеног одговора.

Из оваквог понашања жалилаца, који имају истог пуномоћника, адвоката из Лесковца, може се закључити да именовани право на приступ информацијама од јавног значаја користе не зато што су им информације стварно потребне, већ искључиво из нечасних, лукративних мотива.

Такође, у прилог томе да циљ подношења великог броја жалби није остварење интереса права јавности да зна, већ стицање материјалне користи, говори и чињеница да жалилац И.Ц, преко пуномоћника [име], адвоката из Лесковца, углавном у истом дану (у 2026. години) изјављује већи број жалби Поверенику, који превазилази просек жалби које изјави једно физичко лице у току целе године (нпр. дана 06.04.2026. године – 50 жалби; дана 17.04.2026. године – 26 жалби; дана 16.04.2026. године – 17 жалби и сл.). Такође жалилац В.Б. је преко истог пуномоћника (током 2023. године) изјављивао у истом дану велики број жалби (нпр. дана 25.10.2023. године – 38 жалби; дана 20.10.2023. године – 29 жалби; дана 03.10.2023. године – 25 жалби и сл.), да би, потом, такође у истом дану поднео, преко пуномоћника, накнадне захтеве за доношење другостепене одлуке, у складу са чланом 19. Закона о управним споровима, чиме на евидентан начин показују да је њихов циљ отежавање и онемогућавање Повереника да у прописаним роковима поступи по жалбама и накнадним захтевима и тако створе услове за остваривање материјалне користи подношењем тужби Управном суду због тзв. ћутања управе. Наиме, пуномоћник жалиоца В.Б., адвокат [име] је у само шест дана, крајем новембра и почетком децембра 2023. године, поднео 127 захтева за одлучивање по жалбама, као и да је жалилац В.Б. у само једном дану у јануару месецу 2024. године, поднео 39 захтева за одлучивање по жалбама, у складу са чланом 19. Закона о управним споровима. Осим тога, увидом у списе предмета 071-11-11929/2023-03; 071-11-11930/2023-03; 071-11-11931/2023-03 и 071-11-11933/2023-03 утврђено је да је жалилац В.Б., преко пуномоћника, изјавио жалбе Поверенику дана 28.09.2023. године, да би одмах, по истеку рока, тачније 61. дан поднесцима поднетим 29.11.2023. године ургирао за доношење одлуке по тим жалбама, а затим по истеку накнадног рока за доношење одлуке по жалби, поднео тужбе Управном суду због „ћутања“ Повереника.

Наиме, иако ниједан подносилац захтева није, у формално-правном смислу, ограничен бројем захтева за приступ информацијама од јавног значаја које може поднети, те последично ни бројем изјављених жалби, као ни захтевима да се донесе одлука по таквој жалби, и самим жалиоцима, а нарочито њиховом пуномоћнику, јасно је да изјављивањем толиког броја ургенција у једном дану, у којим случајевима се одлука мора израдити и доставити жалиоцу, у конкретном случају пуномоћнику жалиоца, у року од седам дана, значајно отежава рад Службе Повереника и да је нерационално очекивати да се тако велики број одлука изради и достави у веома кратком року од седам дана.

При томе, неспорно је да је институт накнадног захтева из чл. 19. Закона о управним споровима један вредан правни институт установљен у интересу права

грађана и представља заштиту од неажурног јавног сектора који решава о правима и интересима грађана. Међутим, у ситуацији када једно лице, у овом случају жалилац, односно његов пуномоћник, сам проузрокује ситуацију (подношењем неуобичајено великог броја захтева и жалби, који су при том вештачки умножени, а потом и накнадних захтева) која отежава поступање органа по томе, није оправдано дозволити континуиран наставак таквог понашања. У супротном би се, у значајној мери, нашкодило јавном интересу који се огледа у томе да сви жалиоци имају једнака права и могућности да остваре своја права и да се јавним новцем и јавним средствима законито, савесно и сврсисходно располаже.

Стога, у конкретном случају, из понашања жалилаца и њиховог пуномоћника, јасно се може закључити да се право које Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја признаје користи противно сврси и циљу због кога је то право зајемчено, противно начелу савесности и поштења и на штету друштва, да су мотиви подношења жалби нечасни и да сврха и циљ није остваривање права јавности да зна, већ остваривање трошкова поступка, како по жалби, тако и у управном спору против Повереника (због тзв. ћутања управе). С тим у вези, Повереник посебно указује на чињеницу да је В.Б. преко пуномоћника , поднео 173 тужбе због „ћутања“ Повереника, а које су Поверенику достављене на одговор и да Управни суд, чак и када обустави поступак по тужби, обавезе Повереника да тужиоцу исплати трошкове (сходно Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, број 43/2023) износ од 24.750,00 динара на име састава тужбе – тарифни број 43. став 1. плус 50% од награде из става 1. Тарифног броја 43 за састав осталих поднесака, односно сходно Одлуци о измени Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, објављеној у „Сл. гласнику РС“ бр. 56 од 27.06.2025. године, износ од 27.500,00 динара на име састава тужбе - тарифни број 44, плус 50% од награде из става 1. Тарифног броја 44 за састав осталих поднесака). Простом рачуницом долази се до закључка да буџет Републике Србије може бити и бива општећен за огромне износе само у корист именованих жалилаца, и њиховог пуномоћника, кад Управни суд обавезе Повереника на то. Закључно са 31.05.2026. године жалиоцу В.Б. је на име трошкова управног спора (по налогу из 23 пресуда/решења Управног суда) исплаћено 968.071,94 динара, од којих у 2026. години за само 20 тужби износ од 856.771,94 динара (678.725,00 динара на име трошкова управног спора и 178.046,94 динара на име трошкова принудне наплате).

Имајући у виду све наведено, из понашања жалилаца, који имају истог адвоката , јасно се може закључити да се право које Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја признаје користи противно сврси и намени због кога је то право зајемчено, противно начелу савесности и на штету друштва. Наиме, може се закључити да су мотиви подношења жалби преко именованог адвоката нечасни и да сврха и циљ није остваривање права јавности да зна, већ остваривање материјалне користи кроз наплату трошкова на име састава жалбе, а касније и тужбе Управном суду.

У ситуацији када неко лице поднесе захтев за приступ информацијама од јавног значаја оно постаје репрезент јавности, што подразумева да оно одређене информације потражује због тога што за таквим информацијама постоји интерес неке веће групе људи. Иако није спорно да тражилац информација у смислу члана 15. ст. 4. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја не мора навести разлоге за захтев, анализом дугогодишњег рада и праксе институције Повереника закључује се да лица која траже информације увек имају одређени мотив због ког траже информације (нпр. новинари информације траже због истраживачких прича на којима раде и због тема о којима пишу и извештавају, невладине организације потражују информације због истраживања на којима раде или због тога што су информације од значаја за њихову област рада и деловања; научни радници због објављивања научног истраживања; грађани због правно уређених поступака у којима су странке у поступку а нпр. предмет се не решава па желе да сазнају шта је орган предузео да се предмет реши и сл.). То последично значи да се не мора доказивати ни интерес за подношење жалби.

Међутим, у ситуацијама у којима одређеним лицима стварно требају информације, број захтева и жалби је увек ограничен и из садржине захтева и жалбе се могу утврдити мотиви и разлози за тражење информације и може се видети одређена

систематичност и методологија, док из целокупног понашања жалилаца и њиховог пуномоћника произилази да нису заинтересовани за тражене информације, већ само да се у што већој мери умножи број захтева и жалби, а све због свог приватног интереса, а не због интереса права јавности да зна. Дакле, поставља се питање да ли треба омогућити приступ информацијама и усвојити жалбу када из деловања и понашања неког лица, као што је у конкретном случају, произилази да је једини мотив за подношење захтева и изјављивање жалбе накнада трошкова поступка и да ли се то може подвести под остварење и заштиту интереса јавности да зна и остварење слободног демократског поретка и отвореног друштва (чл. 1. став 1. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја).

У ситуацији када тражилац информације не наступа као репрезент јавности да зна, већ захтев подноси ради остварења личног и појединачног интереса, односно кад циљ подношења захтева није остварење права јавности да зна, онда недостаје суштински саставни елемент информације од јавног значаја, а то је оправдан интерес јавности да зна (чл. 2. ст. 1. Закона). Другим речима, у ситуацији када захтев за обелодањивање информација није поднет у интересу јавности да зна, онда се не може сматрати да тражилац информација наступа као репрезент јавности у циљу остварења јавног интереса (који подразумева опште добро веће групе људи) да такве информације буду објављене.

При том, посебно треба имати у виду чињеницу да су права загарантована Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја посебно погодна за процесне манипулације, због тога што, за разлику од свих других управних поступака где странка мора да докаже правни интерес за подношење захтева, односно покретање поступка, у поступку остваривања права на приступ информацијама од јавног значаја не мора да доказује било какав правни интерес. Међутим, то не треба да доведе до погрешног закључка да се права која признаје наведени закон могу користити без икакве сврхе и циља. Досадашња пракса Повереника је показала, што и јесте била замисао законодавца, да је циљ подношења захтева за приступ информацијама од јавног значаја грађанска контрола рада органа јавне власти, доказивање коруптивних афера, контрола транспарентности рада органа јавне власти, потребе одређених научних истраживања и сл, али се ситуација у претходном периоду, нажалост, знатно променила, па се све више уочава да се право на подношење захтева за приступ информацијама од јавног значаја користи не ради права јавности да зна, већ ради личне користи.

Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја, за разлику од многих других европских закона и праксе Европског суда за људска права, у формалном смислу не познаје никаква ограничења, што значи да не треба доказивати било какав интерес за подношење захтева за приступ информацијама (чл. 15. ст. 4. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја). Међутим, просто језичко тумачење те норме, да се под тим подразумева изостанак било какве сврхе за подношење захтева довело би до апсурдне ситуације да је подношење захтева само себи сврха и да је закон лишен било каквих вредности, а што би за хипотетичку последицу могло имати да неко лице поднесе неколико десетина хиљада или стотина хиљада захтева и жалби Поверенику без икаквих последица и тиме потпуно обесмисли институте и права зајемчена овим законом, а што је у директној супротности са одредбом члана 1. став 1. Закона којом је прописано да се законом уређују права на приступ информацијама од јавног значаја којима располажу органи јавне власти, **ради остварења и заштите интереса јавности да зна и остварења слободног демократског поретка и отвореног друштва** и управо је тиме стављена граница шта се сматра уобичајеном употребом овог права.

Ради бољег разумевања овог проблема Повереник ће указати и на европске стандарде у области приступа информацијама.

Чланом 10. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, прописано је да свако има право на слободу изражавања, међутим, без обзира на то, пракса Европског суда за људска права показује да наведено право није апсолутно, већ да појединац информације које потражује може добити само ако се у конкретном случају утврди да је „чувар јавног реда“. Наиме, Европски суд за људска права је у својим

одлукама усвајао представке само онда када је оценио да је подносилац представке „јавни чувар“ (public watchdog) и да се тражена информација односи на питање од јавног интереса. У прилог наведеном је одлука наведеног Суда по захтеву Мађарског хелсиншког комитета, невладине организације, за који је суд оценио да се односио на питања демократске јавне политике као што су спречавање корупције, отворено управљање, транспарентност и одговорност, која су питања од јавног интереса и да би приступ траженим информацијама допринео развоју јавне дебате о функционисању система јавних бранилаца по службеној дужности и, посебно, расподели именовања предмета међу јавним браниоцима и о могућим коруптивним или фаворизованим праксама које доводе до неадекватног правног заступања окривљених у бесплатној правној помоћи система.

Наведено потврђује и одлука Европског суда за људска права по захтеву Рејтинг центра Србије против Србије, у којој суд, такође, наводи да, након што је испитао околности случаја, није могао да закључи да је ускраћивање приступа информацијама организацији подносиоцу представља мешање у њена права утврђена чланом 10. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода. У конкретном случају, Суд закључује да организација подносилац није показала да је деловала у својству „јавног чувара“ или да је имала било какву посебну улогу у примању и преношењу информација, те да, чак и ако се оставе по страни питања да ли су се тражене информације односиле на питање од јавног интереса, не може да утврди да је приступ траженим информацијама био кључан за остваривање права организације подносиоца на слободу изражавања и да је њихово ускраћивање представљало мешање у то право.

Даље, пример из праксе наведеног Суда када је оцењено да није било повреде члана 10. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, јесу пресуде у случају Yuri Chumak против Украјине и Ентар за демократију и владавину права против Украјине. Наиме, у случају Yuri Chumak против Украјине, иако је подносилац представке био новинар и члан невладине организације за заштиту људских права, иако је организација, као подносилац представке имала функцију „чувара“ јер се тиче медијске сфере и објавила је низ студија о политичком утицају на медије, према оцени Европског суда за људска права утврђено је, у конкретном случају, да природа тражених информација, односно да се поступак који је покренут пред Уставним судом није тичао медија или слободе изражавања, већ питања уставног тумачења изборних норми, што је, по оцени Суда, била сфера у коју организација, подносилац представке, није била укључена. Суд је оценио да подносилац представке није навео да су правна мишљења била неопходна за тумачење одлуке Уставног суда у њеном утицају на медије, да је из било ког конкретног разлога био заинтересован за било који посебан аспект поступка пред тим судом, његова разматрања или образложење. Осим тога, оцењено је и да су правна мишљења могла да се траже од правних факултета који су их израдили, а да организација, подносилац представке, никада није покушала да затражи мишљење од правних факултета нити објаснила зашто то није учинила. Стога је суд оценио да није повређен члан 10. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, односно да, у конкретном случају, није било ограничења приступа информацијама.

Слична ситуација је и у случају Ентар за демократију и владавину права против Украјине. Невладина организација, као подносилац представке имала је посебну експертизу у медијској сфери, њени стручњаци су учествовали у бројним активностима реформе медијског закона, учествовали на седницама националног регулаторног тела за радиодифузију и на седници скупштинске комисије за питања људских права, те је Суд утврдио да организација, као подносилац представке, има функцију „чувара“ јер се тиче медијске сфере, објавила је низ студија о политичком утицају на медије. Даље, када се узме природа тражених информација (правна мишљења коришћена у поступку о уставности законске одредбе пред Уставним судом, а која су се односила на парламентарне изборе и која је укључивала важне политичке импликације) могло би се очекивати да се изазове интересовање јавности за садржај затражених правних мишљења. Међутим, Суд је оценио да се поступак пред Уставним судом није тичао медија или слободе изражавања, већ да су се информације односиле на изборне норме, што је била сфера у којој организација подносилац представке није била укључена, да

организација није навела да су правна мишљења била неопходна за тумачење одлуке Уставног суда у њеном утицају на медије, као ни да је била заинтересована за било који одређени аспект поступка пред тим судом, његова разматрања или образложење. Стога је, као и у претходном случају, суд оценио да није повређен члан 10. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Дакле, у пракси Европског суда за људска права, као и у многим европским законима којима се уређује приступ информацијама од суштинског значаја је личност, односно својство подносиоца захтева за приступ информацијама (нпр. да ли је «чувар јавног реда» и да ли су разлози због којих се траже информације у вези са делањем њега као «чувара јавног реда»). С тим у вези, иако наш правни систем не прописује доказивање постојања било каквог правног интереса за подношење захтева за приступ информацијама од јавног значаја, нити је од било каквог утицаја личност или било које лично својство подносиоца захтева, то никако не значи да је у нашем правном систему употреба овог права потпуно лишена било какве сврхе и да закон нема никакав дух и циљ. Границе овог права су прописане одредбом члана 1. став 1. Закона којом је прописано да се законом уређују права на приступ информацијама од јавног значаја којима располажу органи јавне власти, ради остварења и заштите интереса јавности да зна и остварења слободног демократског поретка и отвореног друштва, а што последично значи да тражилац информације мора наступати као репрезент јавности, у сврху остварења благодати веће групе људи, а не ради свог личног интереса и у сврху личног богаћења кроз наплату трошкова поступка.

У нашем правном систему није прописан институт злоупотребе права на приступ информацијама од јавног значаја, тј. он не постоји од последњих измена Закона о слободом приступу информацијама од јавног значаја, премда тај институт постоји у свим процесним законима, али и најзначајнијим међународним документима, јер се институтом забране злоупотребе права штити само право. Осим тога, скоро свако право је ограничено слободама и правима других лица. Европском конвенцијом о људским правима прописана су ограничења права, која се суштински заснивају на томе да је већина права ограничена правима и слободама других лица. С тим у вези, ни право на приступ информацијама од јавног значаја није апсолутно право. Другим речима, забрана злоупотребе права представља опште правно начело и као таква не мора ни бити прописана законом. Она се подразумева.

Пракса Европског суда за људска права познаје институт злоупотребе права на представку (чл. 35. § 3 Европске конвенције о људским правима). Суштински то представља понашање подносиоца представке супротно смислу и духу Конвенције, које онемогућава правилно функционисање Суда. У том смислу изузетно је значајна коначна одлука Европског суда за људска права у предмету Петровић против Србије (предмети бр.: 56551/11, 56650/11, 56669/11, 56671/11, 56692/11, 56744/11, 56826/11, 56827/11, 56831/11, 56833/11 и 56834/11) у којој је Европски суд за људска права изнео став да, у складу са чланом 35 § 3 Европске конвенције о људским правима, може да прогласи неприхватљивом сваку појединачну представку коју сматра злоупотребом права на представку (дакле, у предметима у којима се понашање подносиоца суштински коси са циљем постојања права на појединачну представку, као и онемогућавања правилног функционисања Суда). Коначно, Суд подсећа да му није задатак да се бави низом неоснованих жалби и да не може да улаже напоре у предмете који су очигледно ван његовог мандата, а на уштрб многобројних постојећих предмета који се тичу нарочито озбиљних кршења људских права.

Суштински став Европског суда за људска права, изнет у предмету Петровић против Србије (да није задатак Суда да се бави низом неоснованих жалби на уштрб многобројних постојећих предмета који се тичу нарочито озбиљних кршења људских права), је заправо чињеница који се односи на све органе који штите људска права (судови, независни органи и сл.), а то је да се не сме дозволити несавесним појединцима да из својих личних нечасних мотива окупирају капацитете и онемогуће оне који штите људска права да се на суштински начин баве заштитом оних чија су људска права стварно и озбиљно повређена. Осим тога, овакав став је заузет и у одлуци Европског

суда за људска права Замбрано против Француске у предмету број 41994/21 од 21.09.2021. године.

Даље, одредбама члана 18. Устава Републике Србије зајемчено је (1) да се људска и мањинска права зајемчена Уставом непосредно примењују; (2) Уставом се јемче, и као таква, непосредно примењују људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима. Законом се може прописати начин остваривања ових права само ако је то Уставом изричито предвиђено или ако је то неопходно за остварење појединог права због његове природе, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на суштину зајемченог права; (3) Одредбе о људским и мањинским правима тумаче се у корист унапређења вредности демократског друштва, сагласно важећим међународним стандардима људских и мањинских права, као и пракси међународних институција које надзиру њихово спровођење.

Одредбама члана 20. Устава Републике Србије зајемчено је (1) Људска и мањинска права зајемчена Уставом могу законом бити ограничена ако ограничење допушта Устав, у сврхе ради којих га Устав допушта, у обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи у демократском друштву и без задирања у суштину зајемченог права; (2) Достигнути ниво људских и мањинских права не може се смањивати; (3) При ограничавању људских и мањинских права, сви државни органи, а нарочито судови, дужни су да воде рачуна о суштини права које се ограничава, важности сврхе ограничења, природи и обиму ограничења, односу ограничења са сврхом ограничења и о томе да ли постоји начин да се сврха ограничења постигне мањим ограничењем права.

Одредбама члана 46. Устава Републике Србије зајемчено је (1) Јемчи се слобода мишљења и изражавања, као и слобода да се говором, писањем, сликом или на други начин траже, примају и шире обавештења и идеје; (2) Слобода изражавања може се законом ограничити, ако је то неопходно ради заштите права и угледа других, чувања ауторитета и непристрасности суда и заштите јавног здравља, морала демократског друштва и националне безбедности Републике Србије.

Одредбама члана 51. Устава Републике Србије зајемчено је (1) Свако има право да истинито, потпуно и благовремено буде обавештаван о питањима од јавног значаја и средства јавног обавештавања су дужна да то право поштују; (2) Свако има право на приступ подацима који су у поседу државних органа и организација којима су поверена јавна овлашћења, у складу са законом.

Одредбама члана 10. Европске конвенције о људским правима прописано је (1) Свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примање и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе. Овај члан не спречава државе да захтевају дозволе за рад телевизијских, радио и биоскопских предузећа. (2) Пошто коришћење ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности, оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу националне безбедности, територијалног интегритета или јавне безбедности, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, заштите угледа или права других, спречавања откривања обавештења добијених у поверењу, или ради очувања ауторитета и непристрасности судства.

Одредбом члана 1. став 1. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја прописано је да се законом уређују се права на приступ информацијама од јавног значаја којима располажу органи јавне власти, ради остварења и заштите интереса јавности да зна и остварења слободног демократског поретка и отвореног друштва.

Чланом 2. став 1. наведеног закона прописано је да је информација од јавног значаја, у смислу овог закона, информација којом располаже орган јавне власти, настала у раду или у вези са радом органа јавне власти, садржана у одређеном документу, а односи се на све оно о чему јавност има оправдан интерес да зна.

Чланом 4. истог закона прописано је да се сматра да оправдани интерес јавности да зна, из члана 2. овог закона, постоји увек када се ради о информацијама којима располаже орган власти које се односе на угрожавање, односно заштиту здравља

становништва и животне средине, а ако се ради о другим информацијама којима располаже орган власти, сматра се да оправдани интерес јавности да зна, из члана 2. овог закона постоји, осим ако орган власти докаже супротно.

Одредбом члана 23. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја прописано је да се на поступак пред Повереником примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, а које се односе на решавање другостепеног органа по жалби, осим ако је овим законом другачије одређено.

Одредбом члана 6. ст. 1. Закона о општем управном поступку прописано је да орган може да ограничи право странке или да утиче на њен правни интерес само поступањем које је неопходно да се њиме оствари сврха прописа и само ако та сврха не може да се оствари другачијим поступањем којим би се мање ограничавала права или у мањој мери утицало на правни интерес странке.

Одредбом члана 7. Закона о општем управном поступку прописано је да је орган дужан да омогући странци да што лакше заштити и оствари своја права и правне интересе, али не на штету права и правних интереса трећих лица, нити јавног интереса.

Приликом доношења ове одлуке Повереник је разматрао чињеницу да су одређене тражене информације - информације од јавног значаја, али је нашао да то није од утицаја на другачију одлуку у овој управној ствари. Ово из разлога што из целокупног понашања жалилаца, који имају истог пуномоћника, произилази да, у конкретном случају, нема јавног интереса-интереса јавности да зна, што је суштински елемент права на приступ информацијама од јавног значаја, да се жалиоци В.Б. и И.Ц, који имају истог пуномоћника, не појављују као репрезенти јавности и да њихов циљ није коришћење права на приступ информацијама од јавног значаја у смислу остваривања његовог смисла и духа (остваривање права јавности да зна), већ да су у питању други нечасни мотиви, у виду остваривања личне, материјалне користи.

Дакле, у конкретном случају је реч о прекорачењу правне и моралне границе употребе права на приступ информацијама, где жалиоци В.Б. и И.Ц, који имају истог пуномоћника, користе законита и легитимна средства (захтев за приступ информацијама и жалба Поверенику) у сврхе које су супротне смислу и духу закона.

Имајући у виду све напред наведено, Повереник налази да је, у конкретном случају, на основу одредби чл. 1, 2. и 4. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, а у вези чл. 7. Закона о општем управном поступку којим је прописано да је орган дужан да омогући странци да што лакше заштити и оствари своја права и правне интересе, али не на штету права и правних интереса трећих лица, нити јавног интереса, оправдано одбити жалбу у овој управној ствари због заштите права трећих лица (свих других жалилаца), али и због заштите јавног интереса (омогућавање нормалног функционисања и рада институције Повереника, која штити два Уставом зајемчена права – право на приступ информацијама и право на заштиту података о личности; онемогућавање додатног оптерећења Управног суда и стварање додатних огромних расхода по јавни буџет како пред Повереником, тако и пред Управним судом). Такође, другачија одлука Повереника изазвала би велике материјалне трошкове по органе јавне власти, при чему би и сама сврха подношења захтева за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја била доведена у питање.

Стога, Повереник налази да је овакво поступање неопходно и да се само њиме може остварити сврха Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја (заштита интереса јавности да зна и остварење слободног демократског поретка и отвореног друштва из члана 1. ст. 1. Закона), те да се та сврха не може остварити другачијим поступањем којим би се мање ограничавала права жалиоца у овој управној ствари (чл. 6. Закона о општем управном поступку).

Будући да је право на приступ информацијама елемент слободе изражавања (право да се примају и шире информације), наведени став Повереника је и у складу са чланом 46. Устава Републике Србије и чланом 10. Европске конвенције о људским правима, којима је, између осталог, предвиђено да се слобода мишљења и изражавања могу ограничити ради заштите права других, у конкретном случају свих других жалилаца који отежано остварују своје право на приступ информацијама у поступку по жалби пред Повереником.

Даље, треба имати у виду да јавни интерес представља скуп општих вредности које су важније и надмоћније од појединачних интереса, нису њихов прости збир — оне надилазе сваку појединачну претензију. Јавни интерес се испољава као интерес једне друштвене целине, свих њених припадника, њихов заједнички интерес. У том смислу, приликом доношења ове одлуке Повереник је разматрао не само како би се друкчије поступање Повереника у овој управној ствари одразило на права и интересе других жалилаца и странака, које се појављују у поступцима који се воде пред Повереником и по функционисање институције Повереника, већ и како би се то одразило и какве би то последице имало по друге правне институције и по друге правне институте. С тим у вези, институт “ћутања управе” као законом прописан механизам заштите странака у случају непоступања органа јавне власти у законом прописаним роковима, све у циљу законитог рада управе, неспорно је неопходан и важан институт у сваком демократском друштву.

Међутим, у ситуацији када се из понашања конкретних жалилаца и њиховог пуномоћника, адвоката из Лесковца, може закључити да циљ њиховог деловања није заштита сопственог права, већ наплата трошкова поступка и потенцијални управни спор против Повереника, онда допуштање органа јавне власти, у конкретном случају Повереника, да се тако нешто догоди представља повреду јавног интереса. Другим речима, уколико би Повереник допустио да њихове жалбе остану нерешене, стекли би се услови за подношење тужби Управном суду, што би произвело далекосежне последице и по друге правне институције и правне институте. Наиме, потенцијално би се у значајној мери повећао број управних спорова пред Управним судом, што би додатно оптеретило рад тог суда, који је и иначе јако оптерећен. С обзиром на то да су управни спорови који се тичу приступа информацијама хитни, тиме би се продужило и отежало решавање других управних спорова што би отежало право других грађана да добију судску заштиту у разумном року, а што би даље последично довело и до повећања исплата обештећења због повреде права на суђење у разумном року у складу са Законом о заштити права на суђење у разумном року („Сл. гласник РС“, бр. 40/2015 и 92/2023). Осим тога, на тај начин наступила би озбиљна материјална штета за државу. Наиме, није спорно да држава треба да плати и обештети појединца кад су његова права повређена и угрожена деловањем и радом органа јавне власти, али то се не односи на ситуације кад сам појединац употребом права на начин који је штетан и супротан сврси и духу закона створи штету.

Сходно наведеном, Повереник је става да је у конкретном случају оправдано одбити предметну жалбу, јер жалба није изјављена због заштите права јавности да зна, већ из нечасних мотива, тј. због приватног интереса именованих лица, као и због тога што је отежано обављање основне функције институције Повереника, а то је заштита два важна људска права (право на приступ информацијама и право на заштиту података о личности), између осталог, и на уштрб жалилаца којима су права на приступ информацијама стварно повређена, при чему је штета јавном буџету већ начињена, а може бити знатно већа. Такође, у ситуацији када једно или више лица, у овом случају жалиоци, који имају истог пуномоћника, сами проузрокују ситуацију (подношењем неуобичајено великог броја захтева и жалби, који су при том вештачки умножени, а потом и накнадних захтева) у којој физички није могуће за један орган да одговори на такав захтев, тј. притисак, није оправдано дозволити континуиран наставак таквог понашања, јер се тиме у значајној мери шкоди јавном интересу који се огледа у томе да сви жалиоци имају једнака права и могућности да остваре своја права и да се јавним новцем и јавним средствима мора законито, савесно и сврсисходно располагати.

Стога је Повереник у поступку по жалби, на основу члана 1, 2, 4, 23. и члана 24. став 1. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и члана 6, 7. и 167. став 2. Закона о општем управном поступку, одлучио као у ставу I диспозитива овог решења, налазећи да жалилац не наступа као репрезент јавности, већ из личних и приватних интереса, због чега траженим информацијама недостаје суштински елемент да би се информација сматрала информацијом од јавног значаја, а то је интерес јавности да зна.

Приликом доношења ове одлуке Повереник је имао у виду и све друге доказе и наводе у списима предмета, али је нашао да нису од утицаја на доношење другачије одлуке у овој управној ствари, па их није посебно цитирао нити образлагао.

Као у ставу II диспозитива овог решења, одлучено је из следећих разлога:

У погледу истакнутог захтева за накнаду трошкова поступка није испуњен законски услов за усвајање истог. Ово из разлога што је чланом 85. став 6. Закона о општем управном поступку, прописано да ако жалба буде одбијена, трошкове другостепеног поступка сноси жалилац.

Имајући у виду да је у конкретном случају предметна жалба одбијена, Повереник налази да нису испуњени законски услови за накнаду трошкова поступка, што је у складу са чланом 85. став 6. Закона о општем управном поступку, те је на основу члана 87. став 2. Закона о општем управном поступку, а у вези са чланом 23. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, одлучено као у ставу II диспозитива овог решења.

Против овог решења није допуштена жалба, већ се у складу са Законом о управним споровима, може покренути управни спор тужбом Управном суду у Београду, у року од 30 дана од дана пријема решења. Такса на тужбу износи 2.890,00 динара.

ПОВЕРЕНИК

Милан Мариновић

Решење доставити:

1. из Лесковца, преко пуномоћника, адвоката
- из Лесковца;
2. Кендо савезу Србије у Београду;
3. Писарници.

